

12 lutego 2025 r.

Szanowna Pani
dr Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

w związku z sytuacją kryzysową związaną z niemożliwością wypłaty zwiększenia wynagrodzenia w 2024 roku wynikającą z działań Niezależnego Związku Zawodowego Pracowników Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie „PRAWDA” oraz dużym ryzykiem wystąpienia w przyszłości sytuacji analogicznych w innych uczelniach,
po wystąpieniu do Ministra Nauki i otrzymaniu odpowiedzi (oba pisma – w załączeniu), zwraca się do Pani Minister z propozycją zmiany ustawy o związkach zawodowych wraz z uzasadnieniem.

Proponowana zmiana:

W ustawie z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U.2022.854 t. j., zwana dalej „uzz”) wprowadza się następującą zmianę:

- w art. 30 ust. 6 w pkt 7 na końcu wyrażenia dodaje się przecinek i dodaje się pkt 8 w brzmieniu: „8) zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w jednostkach sektora finansów publicznych.”

Uzasadnienie:

W obecnym stanie prawnym art. 27 uzz stanowi, że: regulaminy nagród i premiowania są ustalane i zmieniane w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową; dotyczy to również zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w jednostkach sektora finansów publicznych. Jednocześnie w art. 30 ust. 6 uzz przewiduje się konsekwencje niezgodnienia wspólnego stanowiska przez związki zawodowe, jeżeli bowiem organizacje związkowe albo reprezentatywne organizacje związkowe w rozumieniu art. 25³ ust. 1 lub 2, z których każda zrzesza co najmniej 5% pracowników zatrudnionych u pracodawcy, nie przedstawią wspólnie uzgodnionego stanowiska w terminie 30 dni od dnia przekazania im przez

pracodawcę tego dokumentu, decyzje w sprawie jego ustalenia podejmuje pracodawca, po rozpatrzeniu odrębnych stanowisk organizacji związkowych. Wspomniane postanowienie art. 30 ust. 6 uzz określa katalog spraw, których dotyczy ta konsekwencja, a są to: regulamin wynagradzania; regulaminy nagród i premiowania; regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych; plan urlopów lub regulamin pracy; okres rozliczeniowy, o którym mowa w art. 135 §2 i 3 ustawy z 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy; wykaz prac, o którym mowa w art. 151⁷§4 ustawy z 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy; indywidualny rozkładu czasu pracy, o którym mowa w art. 8 ust. 2-4 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców.

Konsekwencji niezgodnienia wspólnego stanowiska przez związki zawodowe uzz nie przewiduje w stosunku do ustalania zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w jednostkach sektora finansów publicznych.

Taką regulację należy uznać za niespójną systemowo. W innych uregulowaniach tej samej ustawy zasady podziału środków na wynagrodzenia regulowane są tak samo jak np. regulaminy nagród i premiowania. Jednocześnie regulacja ta tworzy istotny, praktyczny problem, o negatywnych konsekwencjach dla pracowników, zakładu pracy jak i dla związków zawodowych reprezentujących istotną część pracowników.

W obecnym stanie prawnym istnieje duże ryzyko uniemożliwienia ustalenia zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w jednostkach sektora finansów publicznych wskutek braku porozumienia między związkami zawodowymi w tym zakresie. W oczywisty sposób może to prowadzić do negatywnych skutków dla pracowników, których interesów związki powinny bronić. W licznych sytuacjach ustawodawca dopuszcza możliwość podjęcia decyzji przez pracodawcę w kwestiach najistotniejszych zarówno dla pracowników jak i dla związków zawodowych: jak np. regulamin wynagradzania. Nie ma funkcjonalnego ani systemowego uzasadnienia, by możliwość taka nie objęła zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w jednostkach sektora finansów publicznych. Należy przy tym podkreślić, że z uprawnienia tego pracodawca może korzystać wyłącznie w sytuacji, kiedy związki zawodowe nie wypracują wspólnego stanowiska. Celem tego przepisu nie jest zatem ograniczenie wpływu związków zawodowych na funkcjonowanie zakładu pracy, a umożliwienie niezakłóconego funkcjonowania tegoż, a w niektórych przypadkach także ochrona praw pracowników – w tym także przed możliwością zablokowania pozytywnych dla nich zmian wskutek niemożliwości porozumienia się ze związkami lub jednym związkiem zawodowym. W przeszłości zdarzały się (a w przyszłości mogą zdarzać się ponownie) sytuacje, w których jeden ze związków zawodowych blokował podpisanie porozumienia dotyczącego podziału środków na wynagrodzenia w sektorze finansów publicznych.

Proponowane nowe brzmienie ustawy pozwoli zapobiegać sytuacjom, w których mogłoby dojść do zablokowania korzystnych dla pracowników zmian wskutek braku porozumienia między związkami zawodowymi lub też braku zgody ze strony jednego z nich. Pozwoli w należyty sposób zabezpieczyć interes pracowników i zakładu pracy w sytuacjach braku sprawnej współpracy

pomiędzy związkami zawodowymi. Nowelizacja art. 30 w zaproponowanym kształcie spowoduje, że zasady podziału środków na wynagrodzenia w sektorze finansów publicznych traktowane będą w sposób bardziej zbliżony do kluczowych dokumentów, które ustala się wspólnie ze związkami zawodowymi także w obszarze oczekiwania od związków zawodowych wypracowania wspólnego stanowiska. Znacząco zwiększy to spójność ustawy, która w niektórych obszarach już traktuje zasady podziału środków na wynagrodzenia tak jak np. regulaminy nagród i premiowania (wspólna regulacja w art. 27 ust. 3 wymagająca uzgodnień tychże z zakładową organizacją związkową).

Do wiadomości:

- Marcin Kulasek, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
